

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Agnieszka Niewiadomska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry,

w sprawie **M. K. i M. S.**

skazanych z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu
narkomanii i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 17 kwietnia 2024 r.,

kasacji wniesionych przez obrońcę

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 22 lutego 2022 r., sygn. akt II AKa 205/20,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 17 października 2018 r., sygn. akt VIII K140/14,

**na mocy art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. uchyla zaskarżony wyrok
wobec M. K. i M. S., a na mocy art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art.
435 k.p.k. również wobec T. B., P. D., M. K., M.K., E. P. oraz R. P. i
sprawę przekazuje Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do
ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

[PGW]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 17 października 2018 r., sygn. akt VIII K 140/14, uznał oskarżonego M. K. za winnego szczegółowo opisanego w wyroku przestępstwa wypełniającego dyspozycję art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (dalej: u.p.n.) w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 czerwca 2010 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i wymierzył mu karę 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 250 stawek dziennych przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 złotych (pkt 30 wyroku). Sąd orzekł również w przedmiocie przepadku równowartości osiągniętych korzyści majątkowych (pkt 32 wyroku).

Tym samym wyrokiem Sąd I instancji uznał oskarżonego M. S. za winnego szczegółowo opisanych czynów:

- z art. 258 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności (pkt 61 wyroku);

- z art. 56 ust. 1 i 3 u.p.n. w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 czerwca 2010 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 150 stawek dziennych przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 złotych (pkt 62 wyroku).

- z art. 56 ust. 1 i 3 u.p.n. w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 czerwca 2010 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 złotych (pkt 64 wyroku);

- z art. 56 ust. 1 i 3 u.p.n. w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 czerwca 2010 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 25 złotych (pkt 66).

Wymierzone oskarżonemu M. S. kary jednostkowe Sąd I instancji połączył na podstawie art. 85 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 czerwca 2010 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 czerwca 2010 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekając karę łączną 3 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych przyjmując wysokość każdej stawki na kwotę 50 złotych (pkt 68 wyroku). Sąd orzekł ponadto w przedmiocie przepadku równowartości korzyści osiągniętych z popełnienia przestępstwa (pkt 69 wyroku).

Tym samym wyrokiem Sąd I instancji uznał za winnych zarzucanych im przestępstw ośmiu innych oskarżonych: T. B., M. B., P. D., M. K., M. K., E. P., M. P. i R. P..

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie wniósł obrońca oskarżonych: M. K. i M. S., zaskarżając go w całości, zarzucając szczegółowo opisane naruszenie: art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 366 k.p.k., 9 § 1 k.p.k., 424 § 1 i 2 k.p.k., art. 167 k.p.k., art. 170 § 3 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 k.p.k., art. 413 § 1 k.p.k., art. 171 § 1 k.p.k. w zw. z art. 391 § 2 k.p.k. w zw. z art. 9 k.p.k., art. 6 k.p.k., art. 41 § 1 k.p.k. i art. 64 § 2 k.k. oraz błąd w ustaleniach faktycznych.

Ponadto apelację od wyroku Sądu I instancji wnieśli obrońcy oskarżonych: T. B., P. D., M. K., M. K., E. P. i R. P..

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 22 lutego 2022 r., sygn. akt II AKa 205/20, odnośnie do oskarżonego M. K. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- co do czynu przypisanego w punkcie 30 sformułowanie „M. B. ps. B., M. K., K. K. ps. D.” zastąpił sformułowaniem „ustalonymi osobami”, sformułowania „M. B. ps. B.” zastąpił sformułowaniami „ustaloną osobą”;

- obniżył orzeczony w punkcie 32 przepadek równowartości osiągniętych korzyści majątkowych na rzecz Skarbu Państwa do kwoty 152.750 zł, w pozostałym zakresie utrzymując w mocy zaskarżony wyrok w stosunku do M. K. (pkt IV wyroku).

Ponadto Sąd odwoławczy odnośnie do oskarżonego M. S. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- uchylił rozstrzygnięcie o wymierzeniu kary łącznej grzywny z punktu 68;

- co do czynu przypisanego w punkcie 61 sformułowanie „A. G. ps. A., K. G., K. S. ps. K.” zastąpił sformułowaniem „ustalonymi osobami”;
- co do czynu przypisanego w punkcie 62 sformułowanie „A. G., S. K.” zastąpił sformulowaniem „ustalonymi osobami”, wyeliminował sformułowanie „i z przestępstwa czyniąc sobie stałe źródło dochodu” i obniżył wysokość stawki dziennej grzywny do kwoty 25 zł;
- co do czynu przypisanego w punkcie 64 sformułowanie „A. G., S. K.” zastąpił sformulowaniem „ustalonymi osobami”, wyeliminował sformułowanie „i z przestępstwa czyniąc sobie stałe źródło dochodu” i obniżył wysokość stawki dziennej grzywny do kwoty 25 zł;
- co do czynu przypisanego w punkcie 66 sformułowanie „K. S.” zastąpił sformulowaniem „ustaloną osobą”, wyeliminował sformułowanie „i z przestępstwa czyniąc sobie stałe źródło dochodu”;
- obniżył orzeczony w punkcie 69 przepadek równowartości osiągniętych korzyści majątkowych na rzecz Skarbu Państwa do kwoty 15.000 zł, utrzymując w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części w stosunku do oskarżonego M. S.

Ponadto, Sąd odwoławczy na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu ustawy obowiązującym do dnia 7 czerwca 2010 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył kary jednostkowe grzywny i wymierzył oskarżonemu M. S. karę łączną 200 stawek dziennych grzywny po 25 zł każda (pkt VIII wyroku).

Tym samym wyrokiem Sąd odwoławczy zmienił rozstrzygnięcie Sądu I instancji wobec oskarżonych: T. B., P. D., M. K., M. K., E. P. oraz R. P.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego M. K., zaskarżając go w całości, zarzucając szczegółowo opisane naruszenie: art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k., 170 § 1 i 3 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 k.p.k., art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. art. 167 w zw. z art. 4 k.p.k., 9 § 1 k.p.k. i 366 k.p.k., art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k., oraz art. 433 § 2 k.p.k. i art. 526 § 1 k.p.k. w zw. z art. 118 § 1 k.p.k. Podnosząc zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego i poprzedzającego go wyroku Sądu I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenie wyroku Sądu

Apelacyjnego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł również obrońca skazanego M. S., zaskarżając go w całości, zarzucając szczegółowo opisane naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. Podnosząc zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego w części odnoszącej się do skazanego M. S. i poprzedzającego go wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zakresie dotyczącym skazanego M. S. i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedziach na kasacje prokurator Prokuratury Okręgowej w Warszawie wniósł o oddalenie obu kasacji jako oczywiście bezzasadnych.

Na rozprawie kasacyjnej obrońca skazanych M. K. oraz M. S. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku wskazując na możliwość wystąpienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z uwagi na skład orzekający w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie.

Prokurator Prokuratury Krajowej na rozprawie kasacyjnej również wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania dostrzegając wystąpienie w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z uwagi na skład Sądu odwoławczego orzekającego w przedmiotowej sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W związku z kasacjami wniesionymi przez obrońcę skazanych M. K. oraz M. S. doszło do uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. O takim rozstrzygnięciu zdecydowało stwierdzenie przez Sąd Najwyższy z urzędu wystąpienia na etapie postępowania przed Sądem drugiej instancji nienależytej obsady sądu, tj. bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Uchybienie to obligowało sąd kasacyjny do orzekania poza granicami zaskarżenia i podniesionymi zarzutami w oparciu o przepis art. 536 k.p.k.

Zgodnie z uchwałą składu połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-

4110-1/20, nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi m.in. wówczas, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Nieprawidłowość obsady sądu z udziałem osób powołanych na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa od 2018 r. wynika z faktu, że od tego czasu organ ten przestał spełniać cechy organu konstytucyjnego, o którym mowa w art. 187 ust. 1 Konstytucji RP. Spowodowało to uchylenie domniemania spełnienia kryterium minimum niezawisłości i bezstronności przez osoby powołane przez Prezydenta RP z rekomendacji takiej Krajowej Rady Sądownictwa na stanowisko sędziego (zob. m.in. wyroki SN: wyroki: z dnia 26 lipca 2022 r., sygn. akt III KK 404/21; z dnia 12 października 2022 r., sygn. akt III KK 193/20; z dnia 19 października 2022 r., sygn. akt II KS 32/21; z dnia 14 grudnia 2022 r., sygn. akt II KK 206/21; z dnia 15 lutego 2023 r., sygn. akt II KK 571/22; z dnia 6 kwietnia 2023 r., sygn. akt II KK 119/22). Taki pogląd znalazł swoje odzwierciedlenie także w szeregu rozstrzygnięć organów międzynarodowych, w tym w wyrokach ETPCz: z dnia 22 lipca 2021 r., w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), z dnia 8 listopada 2021 r., Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (skargi nr 49868/19 i 57511/19), z dnia 3 lutego 2022 r., Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce (skarga nr 1469/20), z dnia 15 marca 2022 r. (Wielka Izba), Grzęda przeciwko Polsce (skarga 43572/18).

Dla porządku należy jedynie odnotować, że dla zachowania mocy obowiązującej wskazanej wyżej uchwały składu połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. nie ma jakiegokolwiek znaczenia prawnego rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61, ani też inne rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego oraz zmiany ustawy

o Sądzie Najwyższym mające na celu wyłącznie zablokowanie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w zakresie dokonanych przez te organy międzynarodowe interpretacji wiążących Polskę norm traktatowych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2023 r., III KZ 36/23).

W sytuacji, gdy obalone zostało domniemanie bezstronności sędziego, który uzyskał nominację sędziowską w procedurze przed KRS od 2018 r., konieczna jest w każdym przypadku analiza okoliczności, jakie towarzyszyły powołaniu na urząd sędziego oraz miały miejsce w późniejszym okresie. Chodzi zatem o weryfikację hipotezy, w myśl której gwarancje niezawisłości w przypadku konkretnego sędziego zostały w istotny sposób osłabione ze względu na udział w konkursie przed KRS od 2018 r. Chodzi m.in. o zbadanie, czy miała miejsce równoczesność (lub zbliżony czas) uruchomienia drogi awansowej z objęciem ważnego stanowiska w administracji sądowej w drodze arbitralnej decyzji Ministra Sprawiedliwości (zob. uchwała SN z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22). Jednocześnie ocena bezstronności i niezawisłości sądu dokonuje się w perspektywie obiektywnej, a więc tych okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą prowadzić do uznania, że dany skład sądu nie daje gwarancji bezstronności i niezawisłości. Nie ma przy tym znaczenia subiektywne przekonanie osób wyznaczonych do danego składu orzekającego co do własnej bezstronności i niezawisłości (zob. np. wyrok SN z dnia 5 marca 2024 r., sygn. akt II KK 35/23).

W przedmiotowej sprawie brak spełnienia minimalnego standardu bezstronności i niezawisłości Sądu odwoławczego wynika z faktu zasiadania w składzie tego Sądu sędzi K.W. oraz sędzi I.. (odpowiednio drugi i trzeci członek składu Sądu odwoławczego wymieniony w treści zaskarżonego wyroku).

Zaistnienie nienależytej obsady sądu z udziałem sędzi K. W. zostało dotychczas stwierdzone w trzech wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 21 listopada 2023 r., sygn. akt II KK 469/22; z dnia 17 stycznia 2024 r., sygn. akt II KK 614/22 i z dnia 22 lutego 2024 r., sygn. akt II KK 289/23. Z kolei nienależyta obsada sądu z udziałem sędzi I. S. wynika z ośmiu orzeczeń Sądu Najwyższego, w tym 6. wyroków: z dnia 12 grudnia 2023 r., sygn. akt II KK 74/22; z dnia 20 grudnia 2023 r., sygn. akt II KK 76/23; z dnia 8 lutego 2024 r., sygn. akt II KK 296/23; z dnia 15 lutego 2024 r.,

sygn. akt II KK 37/23; z dnia 12 marca 2024 r., sygn. akt II KK 506/23 i z dnia 10 kwietnia 2024 r., sygn. akt II KK 297/23 oraz 2. postanowień: z dnia 16 kwietnia 2024 r., sygn. akt II KO 20/24 i z dnia 16 kwietnia 2024 r., sygn. akt II KO 26/24.

Należy odnotować, że w niniejszej sprawie test niezależności i bezstronności obu członkiń składu Sądu odwoławczego jest przeprowadzany z uwzględnieniem dołączonych do sprawy akt osobowych sędzi, obecnie w stanie spoczynku, K.W. oraz sędzi I.S., które Sąd Najwyższy uzyskał w toku postępowania kasacyjnego. Analiza akt osobowych potwierdza, że dotychczasowe rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego w przedmiocie braku spełnienia przez obie sędzi minimum gwarancji bezstronności i niezależności są całkowicie zasadne.

Przechodząc do kwestii nienależytej obsady Sądu z udziałem sędzi **K.W.** przypomnieć należy, że w poprzednich sprawach dotyczących testu bezstronności i niezawisłości odmowa przesłania akt osobowych tej sędzi przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] P.S. była jedną z przesłanek przyjęcia, że obalenie domniemania braku niezawisłości i bezstronności tej sędzi stało się niemożliwe (zob. wyroki SN z dnia 21 listopada 2023 r., sygn. akt II KK 469/22; z dnia 22 lutego 2024 r., sygn. akt II KK 289/23).

Z dołączonych do sprawy akt osobowych (w szczególności k. 161-242 akt SN) wynikają następujące okoliczności:

Sędzia K.W. z dniem 5 listopada 1999 r. została mianowana asesorem sądowym w Sądzie Rejonowym w W. W 2001 r. została powołana na urząd sędziego Sądu Rejonowego w W., a następnie, w 2007 r. na urząd sędziego Sądu Okręgowego w W. W międzyczasie, w latach 2005-2007, orzekała w Sądzie Okręgowym w W. w ramach delegacji. Od 2008 r. pełniła funkcję Zastępcy Przewodniczącego Wydziału X tego Sądu. Dodać należy, że w 2016 r. została ona powołana w skład komisji egzaminacyjnej do przeprowadzenia egzaminu adwokackiego jako przedstawicielka Ministra Sprawiedliwości.

W 2018 r. była delegowana na pięć dni do orzekania w II Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w [...], co jednak – wbrew twierdzeniom zawartym w opinii Wiceprezesa Sądu Okręgowego w W. S.M. z 27 sierpnia 2020 r. – nie stanowiło „kilkukrotnych” delegacji (k. 165 akt SN), ale *de facto* dwie delegacje. W dniu 26 lutego 2018 r. prezes SA w [...] B.W. delegowała bowiem sędzię K. W. do orzekania

na sesji w dniu 11 kwietnia 2018 r., zaś pismem z dnia 10 kwietnia 2018 r. – do orzekania na sesji w dniu 14 maja 2018 r. Pozostałe delegacje jednodniowe zostały zaś udzielone na termin tak bliski względem dnia udzielenia delegacji, że niemożliwe było wyznaczenie na te dni spraw uprzednio niewyznaczonych – przy zachowaniu terminów na doręczenie zawiadomień stronom (delegacja z 17 kwietnia 2018 r. na sesję w dniu 24 kwietnia 2018 r. – 7 dni; delegacja z 15 maja 2018 r. na sesję w dniu 16 maja 2018 r. – 1 dzień; delegacja z 16 maja 2018 r. na sesję w dniu 25 maja 2018 r. – 9 dni). Oznacza to, że w rzeczywistości delegacje dotyczyły dwóch sesji: rozpoczętej w dniu 11 kwietnia 2018 r., kontynuowanej 24 kwietnia 2018 r. oraz rozpoczętej 15 maja 2018 r., kontynuowanej w dniach 16 maja 2018 r. i 25 maja 2018 r. (k. 170-174 akt SN).

W związku z informacją z 22 lipca 2020 r. o możliwości delegowania trzech sędziów do pełnienia obowiązków w II Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w [...] w trybie art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. sędzia K.W. w dniu 4 sierpnia 2020 r. zgłosiła swoją kandydaturę. Jednocześnie już pismem z dnia 6 października 2020 r. poinformowała ona o rezygnacji z ewentualnej delegacji pomimo tego, że wcześniej zgłosiła swoją kandydaturę w konkursie na stanowisko sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w [...] (obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości - Monitor Polski z dnia 29 czerwca 2020 r., poz. 585).

Równolegle, decyzją ówczesnego Prezesa Sądu Okręgowego w W. SSA P. S., od 4 stycznia 2021 r., po uzyskaniu pozytywnej opinii podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości A.D., sędzia K.W. pełniła funkcję wizytatora w Sądzie Okręgowym w W., co wiązało się ze zmniejszeniem przydziału spraw do 25 % (z wcześniejszego poziomu 75 % jako zastępcy przewodniczącego wydziału) oraz przyznaniem dodatku funkcyjnego. Wniosek o powierzenie tej funkcji sędzi K. W. złożył w dniu 8 grudnia 2020 r. ówczesny Prezes Sądu Okręgowego w W. (pełniący tę funkcję od 16 listopada 2020 r.) SSA P.S.

Warto spostrzec, że pomimo wycofania zgody na delegowanie do Sądu Apelacyjnego w [...], sędzia K. W. nadal uczestniczyła w konkursie na jedno stanowisko sędziego tego Sądu. Zwrócił uwagę na tę kwestię ówczesny sędzia Sądu Apelacyjnego w [...] Z.K. – jako wizytator sporządzający ocenę kwalifikacji sędzi W. – wskazując, że *wcześniejsze orzekanie sędziego aspirującego na stanowisko*

sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] na stałej delegacji, pomimo że nie jest obowiązkowe, to jednak jest celowe i pożądane właśnie z uwagi na wyżej wskazane okoliczności, bowiem pozwala na pełne zapoznanie się kandydata zarówno z charakterem spraw, jak również z obciążeniem pracą podczas orzekania w Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w [...]. Orzekanie na stałej delegacji pozwala także na dokonanie bardziej wszechstronnej i pełnej oceny kandydata aspirującego na wyższe stanowisko sędziowskie w aspekcie jego przydatności do orzekania w sądzie wyższej instancji (k. 208-209 akt SN).

Pomimo to, uchwała nr 943/2021 z dnia 13 lipca 2021 r. Krajowa Rada Sądownictwa przedstawiła Prezydentowi RP wniosek o powołanie sędzi K. W. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w [...] Wymaga podkreślenia, że sędzia K.W. była jedynym kandydatem na to stanowisko. Postanowieniem z dnia 20 października 2021 r. Prezydent RP Andrzej Duda powołał ją na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] (M.P. z 2021 r. poz. 1121).

W ramach podziału czynności sędzi K.W. została przydzielona do II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] z dniem 10 listopada 2021 r. Jednakże już w dniu 1 grudnia 2021 r. sędzia złożyła pismo, w którym oświadczyła: *wyrażam wolę delegowania mnie do pracy w Sądzie Okręgowym w W. jako orzecznik i wizytator do spraw karnych – zgodnie z moim uprzednim zakresem czynności* (k. 220 akt SN). Nazajutrz, 2 grudnia 2021 r., ówczesny Prezes Sądu Okręgowego w W. SSA P.S. zwrócił się do Ministerstwa Sprawiedliwości z prośbą o delegowanie sędzi W. do Sądu Okręgowego, co miało jego zdaniem *pozwolić na kontynuowanie powierzonych jej obowiązków i zachowanie ciągłości w planie nadzorczym XIX Wydziału Wizytacyjnego Sądu Okręgowego w W.* (k. 221 akt SN).

Ówczesny Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] SSA J. L. w dniu 7 grudnia 2021 r. przedstawił „zdecydowanie negatywne stanowisko” w zakresie delegowania sędzi K.W. do Sądu Okręgowego w W. W piśmie wskazał on, że również wszyscy obecni na spotkaniu sędziowie orzekający w II Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w [...] „wyrazili skrajnie negatywną opinię” w przedmiocie oświadczenia sędzi K. W. z dnia 1 grudnia 2021 r. W piśmie szczegółowo opisano ponadto wyjątkowo trudną sytuację kadrową w II Wydziale

Karnym SA w [...], co doprowadziło do konkluzji, że z *niezrozumiałych dla mnie względów stanowisko s. K. W. uzyskuje poparcie Prezesa Sądu Okręgowego w W. Nie znajduję racjonalnych, logicznych i zrozumiałych dla przeciętnego odbiorcy argumentów uzasadniających takie stanowisko. Miejscem pracy sędziego K. W. jest Sąd Apelacyjny w [...]. Po otrzymaniu nominacji sędzia nie ma prawa sobie wybierać stanowiska ani miejsca orzekania* (k. 224 akt SN). Pismo to podpisało ponadto dziewięciu innych sędziów Sądu Apelacyjnego w [...].

W dniu 20 grudnia 2021 r. w opinii służbowej Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w [...] M.J. wskazała, że argumenty zawarte w piśmie SSA P. S., odwołujące się do potrzeby kontynuacji pracy przez sędzię K.W. w Sądzie Okręgowym w W.*są chybione, zwłaszcza jeśli porównać wyniki statystyczne wydziałów odwoławczych Sądu Okręgowego (...) a II Wydziału Sądu Apelacyjnego.* To zaś doprowadziło do konkluzji, że *obiektywnie II Wydział Karny Sądu Apelacyjnego jest w dużo trudniejszej sytuacji* (k. 227 akt SN). Także Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...] zaopiniowało wniosek Prezesa Sądu Okręgowego w W. SSA P.S. o wyrażenie zgody na delegowanie SSA K.W. do Sądu Okręgowego w W. negatywnie, choć nie jednogłośnie (warto spostrzec, że poza SSA B.W. – Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] oraz SSA P.I. – Prezesem Sądu Okręgowego w W. w skład Kolegium wchodził właśnie SSA P.S. jako Prezes Sądu Okręgowego w W.). Dodać należy, że w piśmie z dnia 11 stycznia 2022 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] SSA B.W. negatywnie zaopiniowała zamiar delegowania sędzi K.W. do Sądu Okręgowego w W.

Pomimo szeregu opisanych powyżej negatywnych stanowisk, pismem z dnia 23 lutego 2022 r. podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości K. F. delegowała sędzię K.W. do pełnienia obowiązków w Sądzie Okręgowym w W. od dnia 1 marca 2022 r. do dnia 31 sierpnia 2022 r. Zauważyć należy, że K. F., będąc sędzią Sądu Okręgowego w K., po złożeniu dymisji ze stanowiska podsekretarza stanu, powołana została w dniu 10 listopada 2023 r., a więc kilka tygodni po wyborach parlamentarnych, przez Z.Z. Ministra Sprawiedliwości (do dnia 27 listopada 2023 r), na stanowisko prezesa Sądu Apelacyjnego w [...].

Po zakończeniu delegacji i powrocie sędzi do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w [...], Przewodnicząca II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] A.N. pismem z dnia 1 września 2022 r. kierowanym do Prezesa Sądu Apelacyjnego

SSA P.S. (powołanego na to stanowisko w lipcu 2022 r.), wniosła o rozważenie możliwości zwolnienia sędzi K.W. od zakończenia spraw rozpoznawanych przez nią w Sądzie Okręgowym w W. w związku z zakończeniem delegacji. Negatywną opinię co do zwolnienia wyraziły: Przewodnicząca X Wydziału Karnego Odwoławczego w W. SSO M.J. oraz Prezes Sądu Okręgowego w W. SSO J.P. Z akt sprawy wynika, że w referacie sędzi K. W. było 66 spraw, w tym w 40 sprawach Ka zostały wyznaczone terminy rozprawy. Pomimo tego, Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...] w składzie: SSA P.S., SSO J.P. oraz SSA P.I., postanowiło z dniem 6 września 2022 r. dokonać takiego zwolnienia od rozpoznawania spraw przydzielonych sędzi K.W. w Sądzie Okręgowym w W.

Pół roku później, w dniu 21 marca 2023 r., sędzia K. W. wniosła o przeniesienie w stan spoczynku w związku z ukończeniem 60 lat w dniu 6 lutego 2023 r. Ówczesny Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] SSA P.S. przekazał wniosek Ministrowi Sprawiedliwości Z.Z. informując jednocześnie, że sędzia K. W. ma do wykorzystania 49 dni urlopu zaległego oraz 26 dni urlopu za 2023 r. Z kolei w piśmie z dnia 7 sierpnia 2023 r. Prezes P.S. poinformował sędzię K.W. o tym, że przyznaje jej nagrodę jubileuszową stanowiącą 250% wynagrodzenia miesięcznego w związku z nabyciem w dniu 19 sierpnia 2023 r. prawa do tej nagrody w związku z 35-letnim stażem pracy zawodowej. Sędzia K.W. przeszła w stan spoczynku z dniem 1 września 2023 r.

Powyżej szczegółowe omówione fakty, wynikające z akt dają wyraźną podstawę dla sformułowania następujących wniosków. Przebieg kariery sędzi K.W. do 2020 r. nie odbiegał od przeciętnego. Analiza okoliczności związanych z jej przystąpieniem do ogłoszonego w 2020 r. konkursu na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] w konkursie przed wadliwie ukształtowaną Krajową Radą Sądownictwa pozwala zaś na stwierdzenie, że zasadniczym celem skorzystania z konkursu przed upolitycznionym organem uzależnionym od władzy wykonawczej było osiągnięcie poważnej gratyfikacji finansowej.

Sąd Najwyższy zwraca uwagę na szczególny charakter awansu sędzi K.W. na tle innych spraw, w których badano spełnienie standardu niezależności i bezstronności sądu, w którego składzie zasiadały osoby uczestniczące w konkursach toczących się przed KRS od 2018 r. W przypadku tej sędzi należy

obiektywnie przyjąć, że w ogóle nie zależało jej na wykonywaniu realnej pracy jako sędzi w Sądzie Apelacyjnym. Najpierw, będąc jeszcze sędzią Sądu Okręgowego w W., wycofała wniosek o delegację do Sądu Apelacyjnego w [...]. Następnie, gdy już została sędzią sądu apelacyjnego, niemal jednocześnie wniosła o delegację do sądu okręgowego, w którym uprzednio orzekała. Należy uznać niemal za bezprecedensowe starania sędziego, który osiągnął awans do sądu wyższego rzędu, by orzekać w sądzie niższego rzędu, bez obejmowania stanowiska prezesa tego sądu. Sędzia K.W. *de facto* orzekała w Sądzie Apelacyjnym tylko półtora roku, w tym czasie wykorzystując urlop, przechodząc w stan spoczynku w najszybszym możliwym terminie. W zasadzie należy przyjąć, że jedynym istotnym skutkiem konkursu przed KRS, który następnie zakończył się powołaniem sędzi K. W. przez Prezydenta RP A. D. na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w [...], była istotna poprawa wynagrodzenia tej sędzi. Chodzi bowiem nie tylko o wypłacane jej wynagrodzenie sędziego sądu apelacyjnego od listopada 2021 r., ale również odpowiednio wyższą nagrodę jubileuszową oraz – co szczególnie istotne – stawkę uposażenia pobieranego obecnie przez sędzię w stanie spoczynku. Z pewnością zaś na awansie sędzi K.W. nie zyskało dobro wymiaru sprawiedliwości, skoro niemal natychmiast sędzia ta wróciła do orzekania w Sądzie Okręgowym w W., po półrocznej delegacji została zwolniona od obowiązku zakończenia dotychczasowych spraw, a następnie po upływie roku przeszła w stan spoczynku.

Działania sędzi K.W. legitymizujące wadliwy system powołań sędziowskich oraz ogólny chaos prawny wywołany decyzjami władzy wykonawczej i ustawodawczej z lat 2015-2023 miały charakter wyłącznie osobisty i motywowane były osiągnięciem realnych (i powiększających się obecnie z każdym miesiącem uzyskiwania w stanie spoczynku wynagrodzenia sędziego sądu apelacyjnego) korzyści finansowych. Taka postawa sędzi K.W. ma znaczenie nie tylko dla uznania braku spełnienia standardu minimum bezstronności i niezależności, ale również jest głęboko nieetyczna. W szczególności decyzje sędzi doprowadziły do pogłębienia się trudności organizacyjnych w obu sądach (Sąd Okręgowy w W., Sąd Apelacyjny w [...]), przy pełnej aprobacie dla tych zachowań wyrażanej przez SSA P. S., ówczesnego Prezesa Sądu Okręgowego w W., a następnie Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] (który sam również był uznany w wielu orzeczeniach za sędziego

niemogącego ustanowić sądu w rozumieniu konstytucyjnym i konwencyjnym – zob. np. wyrok SN z dnia 14 grudnia 2022 r., sygn. akt II KK 206/21). Konieczne jest również wskazanie, a co wynika z chronologii wydarzeń, że taka negatywnie oceniona przez Sąd Najwyższy postawa sędzi nie byłaby możliwa bez, nie tylko akceptacji SSA P.S., ale przede wszystkim jego bliskim kontaktom z przedstawicielami władzy wykonawczej, którzy wyrażali zgodę na takie postępowanie sędzi K.W., a z czego ona korzystała.

Z tych względów nie ma wątpliwości, że udział sędzi K.W. w składzie Sądu odwoławczego skutkował nienależytą obsadą tego Sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Przechodząc do kwestii obsady sądu z udziałem sędzi I.S. Sąd Najwyższy przychylił się do analizy przeprowadzonej we wskazanych wcześniej orzeczeniach dotyczących tej sędzi. Warto zatem jedynie w tym miejscu odnotować, że:

- sędzia I.S. została powołana do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w [...] postanowieniem Prezydenta RP z dnia 15 grudnia 2020 r., nr [...], opublikowanym w Monitorze Polskim z 2021 r., poz. 48, przy czym uzyskała nominację na to stanowisko w wyniku wadliwej procedury przed Krajową Radą Sądownictwa, która w uchwale nr [...] z dnia 8 listopada 2019 r. przedstawiła Prezydentowi RP wniosek o jej powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w [...].

- jej kandydatura uzyskała jednogłośnie pozytywną opinię Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...], jednak Zgromadzenie Przedstawicieli Sędziów Apelacji [...] odroczyło opiniowanie kandydatów w konkursach na wolne stanowiska sędziowskie;

- decyzjami Ministra Sprawiedliwości sprzed daty uzyskania nominacji na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] sędzia I.S. została delegowana do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie;

- dalsza delegacja sędzi I.S. do Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 lutego 2019 r. podpisana przez podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Ł.P. (k. 344 akt SN) została udzielona pomimo negatywnej opinii Kolegium Sądu Okręgowego w W. wynikającej z „trudnej sytuacji kadrowej Sądu Okręgowego w W.” (k. 341 akt SN), a także pomimo braku wyrażenia zgody na dalsze delegowanie tej sędzi przez Prezes Sądu Okręgowego w W. J.B. (k. 343 akt SN).

- w piśmie z dnia 16 marca 2018 r. sędzia I.S. oświadczyła, że wyraża zgodę na powierzenie jej obowiązków sędziego sądu dyscyplinarnego (k. 284 akt SN);
- po dobrowolnym przedstawieniu swojej kandydatury przez sędzię I. S. Minister Sprawiedliwości decyzją z dnia 27 czerwca 2018 r. powierzył jej z dniem 1 lipca 2018 r. obowiązki sędziego Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] na okres sześciu lat;
- od maja 2020 r., sędzia I.S. pełni funkcję Prezesa Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...];
- sędzia I.S. zdecydowała się objąć stanowisko Prezesa Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...], pomimo że powołania na to stanowisko dokonał Tomasz Przesławski, ówczesny Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej, która to Izba nie stanowiła sądu w rozumieniu konstytucyjnym;
- sędzia I.S. zdecydowała się objąć stanowisko Prezesa Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] pomimo wielu przejawów nadużywania przez Ministra Sprawiedliwości środków dyscyplinowania sędziów w celu zniechęcenia ich do uwzględniania w orzecznictwie standardów wyznaczonych przez trybunały europejskie;
- od 2017 r. sędzia I.S. była wielokrotnie powoływana w skład Komisji Egzaminacyjnych jako przedstawicielka Ministra Sprawiedliwości;
- w 2023 r. sędzia I.S. na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych została powołana przez Państwową Komisję Wyborczą na stanowisko Komisarza wyborczego dla W.;
- postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKzw 285/23, Sąd Apelacyjny w [...], w składzie SSA I.S., na podstawie art. 40 § 1 p.u.s.p. wytknął Sądowi Okręgowemu w W. zastosowanie w rozpatrywanej sprawie standardu prawa do sądu należycie obsadzonego, który to standard - zdaniem tego Sądu - wynikał z orzecznictwa trybunałów europejskich, pomimo że – wbrew zasadzie *nemo ext iudex in causa sua* – postanowienie zawierające wytyk zostało wydane przez Sąd Apelacyjny z udziałem sędziego, którego w tożsamym stopniu dotyczy okoliczność stanowiąca w przedmiotowej sprawie podstawę zawieszenia postępowania wykonawczego, co było podstawą udzielenia wytyku.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że kariera zawodowa sędzi I.S. uległa istotnemu przyspieszeniu od 2017 r. i miała związek z reformami sądownictwa wdrażanymi przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Podjęcie decyzji o przystąpieniu do wadliwej procedury awansowej w połączeniu z przyjmowaniem kolejnych funkcji uzależnionych od dyskrejonalnej decyzji przedstawicieli władzy wykonawczej świadczy o ponadprzeciętnym zaufaniu jakim obdarzona została ta sędzia przez kierownictwo ówczesnego Ministerstwa Sprawiedliwości i innych przedstawicieli władzy wykonawczej. Ponadto rozwój kariery wynikający ze związków z władzą wykonawczą łączył się z dodatkową gratyfikacją finansową. O szczególnym zaufaniu ze strony kierownictwa resortu sprawiedliwości, przekraczającym granice typowego zaufania jakiego należy oczekiwać w relacjach sędzia – organ władzy wykonawczej, świadczy powierzenie jej funkcji Prezesa Sądu Dyscyplinarnego. Przyjęcie tej funkcji przez sędzię I.S. należy odczytywać zaś jako jednoznaczną deklarację o akceptacji dokonywanych w tym czasie przez władzę ustawodawczą i wykonawczą zmian oddziałujących destrukcyjnie na polskie sądownictwo (zob. w szczególności cyt. wyrok SN o sygn. II KK 76/23).

Także i w przypadku sędzi I.S. wystąpiła bezwzględna przesłanka odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy nie odnosił się do zarzutów wyrażonych we wniesionych kasacjach ze względu na treść unormowania wskazanego w art. 436 w zw. z art. 518 k.p.k.

Z powyższych względów konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego w zakresie obejmującym nie tylko skazanych M. K. oraz M. S., którzy złożyli kasacje, ale również – w związku z treścią art. 435 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. – wobec skazanych, którzy złożyli apelację – T. B., P. D., M. K., M. K., E. P. i R. P. i przekazanie sprawy w całości Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd odwoławczy ponownie rozpoznając sprawę będzie miał na uwadze, aby przy obsadzie składu orzekającego uniknąć powtórzenia się uchybienia, jakie doprowadziło do uchylenia poddanego obecnej kontroli kasacyjnej orzeczenia.

Sąd Najwyższy uznaje ponadto za konieczne zwrócenie uwagi kolejny raz na praktykę anonimizacji uzasadnień orzeczeń, w zakresie których Sąd Najwyższy

rozważa kwestię spełnienia gwarancji niezależności i bezstronności przez sąd z udziałem sędziów biorących udział w procedurze nominacji z udziałem wadliwie obsadzonej KRS. W opublikowanych na stronie internetowej Sądu Najwyższego uzasadnieniach przytoczonych wyżej orzeczeń Sądu Najwyższego, w których uznano nienależytą obsadę sądów z udziałem sędzi K.W. oraz sędzi I.S., dokonano anonimizacji danych osobowych tych sędzi. Ich imiona i nazwiska utajniono pomimo niezgodności tej praktyki z § 8 ust. 1 pkt 1 *in fine* zarządzenia nr 137/2023 Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2023 r. *w sprawie udostępniania orzeczeń Sądu Najwyższego, wokand i informacji o sprawach sądowych w Sądzie Najwyższym oraz podawania do wiadomości publicznej wyroków sądów dyscyplinarnych na stronie podmiotowej Sądu Najwyższego*, jak i poprzednio obowiązującego § 8 ust. 1 pkt 1 *in fine* zarządzenia nr 131/2022 Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2022 r. *w sprawie udostępniania orzeczeń Sądu Najwyższego, wokand i informacji o sprawach sądowych w Sądzie Najwyższym oraz podawania do wiadomości publicznej wyroków sądów dyscyplinarnych na stronie podmiotowej Sądu Najwyższego*.

Tymczasem dane (imię i nazwisko) sędziego, który zasiadał w składzie Sądu odwoławczego lub Sądu I instancji, nie podlegają ochronie przed ujawnieniem w uzasadnieniu Sądu Najwyższego rozpoznającego środek zaskarżenia od orzeczenia Sądu odwoławczego lub Sądu I instancji, bowiem są one danymi funkcjonariusza publicznego podanymi ściśle w związku z wykonywaniem przez niego władztwa publicznego (zob. wyrok SN z dnia 11 kwietnia 2024 r., sygn. akt III KK 74/22). Nie ulega zatem wątpliwości, że skoro sędzia K.W. oraz sędzia I.S. wchodziły w skład Sądu odwoławczego, od którego wniesiono kasacje w przedmiotowej sprawie i właśnie w kontekście tej roli ich imiona i nazwiska są wskazywane w uzasadnieniu wyroku, to nie należy ich anonimizować.

Sąd Najwyższy ma jednak świadomość nieprawidłowej praktyki polegającej na anonimizacji m.in. imienia i nazwiska sędziów zasiadających w składach podlegających ocenie na okoliczność nienależytej obsady sądu (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.). W tym miejscu zatem – pomimo, że z niniejszego wyroku wprost wynika, kogo dotyczyła ta ocena oraz sygnatura sprawy toczącej się przed Sądem odwoławczym – Sąd Najwyższy wskazuje, że w przypadku anonimizacji danych sędzi K. W. oraz

sędzi I.S. w udostępnionej na stronie Sądu Najwyższego wersji uzasadnienia, informacje o składzie Sądu odwoławczego (wskazanego w komparycji wyroku Sądu Najwyższego) znajdują się w Portalu Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w [...] (link: [https:// \[...\]](https://...)), w publicznie dostępnych bazach prawniczych (Lex nr 3438678 oraz Legalis nr 2845378), a ponadto w Systemie Analizy Orzeczeń Sądowych (link: <https://www.saos.org.pl/judgments/478370>).

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji wyroku.

Eugeniusz Wildowicz Barbara Skoczowska Paweł Wiliński

[PGW]

[ms]